

DERİ ÜRETİM AŞAMALARI

Depolama ve asortlama
Yumuşatma ve kireçlik
Etleme
Yarma
Sama, pikle, tabaklama
Sıkma
Asortlama
Traşlama
Tabaklama
Nötralizasyon, Boyama ve Yağlama
Kurutma
Açma
Zımparalama
Bitirme işlemleri (Finisaj) Kontrol
Sevk etme

Yaş İşlentiler

Deri üretiminde genelde tüm üretim süreçlerinde suya ihtiyaç duyulur. Yani deriyi tabaklamaya hazırlama işlemlerinin hepsinde su kullanıldığından bu işlem basamağına yaş işlentiler denir. Bunlara:

Yumuşatma
Kireçlik
Kireç giderme
Sama ve diğer mekanik işlemler de dâhildir.

Derinin üretim fabrikalarındaki ilk durağı ham deri deposudur. Ham deri deposunda ilk olarak deriler; üzerinde kalmış olan konservasyon maddeleri (kaya tuzu) veya dezenfektan maddelerinden arındırılırlar.

Yumuşatma: Ham deriler konservasyon türüne bağlı olarak az veya çok su kaybederler. Suyun önemli bir bölümünü kaybeden deriler sert ve zor bükülebilir durumdadırlar. Yine su kaybından dolayı derilerin kalınlığı azalmıştır. Derilerin su kaybını geri kazandırmak ve rahat işlem yapılabilmesi için yumuşatmaya alınırlar. Ayrıca deri üzerinde kan lekeleri, dezenfektan maddeleri, kir ve dışkı artıkları bulunmaktadır. Yumuşatmada kullanılan geleneksel dolaplar, ağaç dolap, pervane, kuyu ve havuzlardır.

Yumuşatmanın Görevleri

- Derinin konservasyondan önce sahip olduğu su miktarını deriye yeniden kazandırmak,
 - Ham deri ve postların şişkinliğini konservasyondan önceki duruma getirmek,
 - Deri üzerinde bulunan kan, dışkı ve kirlere arındırmak, Derinin üzerinde bulunan dezenfektan ve konservasyon maddelerini deriden uzaklaştırmaktır.
- Yumuşatma işlemi tüm derilerde aynı olmasına rağmen uygulamasında farklılıklar olabilir.

Kireçlik: Yumuşatma işleminden sonra deri malzemenin tabaklamaya hazırlama işlemine kireçlik denir.

Kireçliğin görevleri

1. Kılların ve üst derinin gevşetilmesi ve kolayca uzaklaştırılması,
 2. Alt deri dokusunun veya burada bulunan et ve yağ artıklarının uzaklaştırılması,
 3. Deri oluşumuna katılmayan proteinlerin yani şekilsiz proteinlerin uzaklaştırılması,
 4. Doğal yağların deriden uzaklaştırılması,
 5. Deri dokusunun az veya çok açılmasını sağlamaktır. (Deri dokusunun açılımı; deride bulunan kolagen lif ağının gevşeyerek hareketliliğini sağlamaktır.)
- Deri ne denli yumuşak olması isteniyorsa, o denli kuvvetli kireçlik yapılmalıdır.

Tola Üretimine Diğer İşlemleri

Kireçlik işleminin bittikten sonra kireçlik artıkları boşaltılır ve yıkama, durulama, etleme, yarma, kıl giderme işlemlerine tabi tutulur.

Kireçliği yapılmış derilerin üzerinde parçalanmış kılların artıkları ve kireçlik kimyasalları bulunur. Bunlar önceleri durulama ile deriden uzaklaştırılmaktaydı.

Günümüzde ise yıkama prosesi denen işlem tercih edilmektedir. Bu işlemde sudan tasarrufun yanı sıra kireçlikten çıkmış deriler için mükemmel bir temizleme sağlamaktadır.

Etleme, alt deri bağ dokusunun ve buna yapışmış et veya dokuların giderilmesi için yapılan bir işlemdir.

Büyükbaş hayvanların derileri çok kalındır ve kullanılabilmesi için yarma makineleri ile yarma işlemi uygulanmaktadır. Yarma makinelerinde ayarlar yapılarak istenilen kalınlıkta deriler yarılabılır.

Kireçlik, derilerin kullanım amacına göre üzerinde bulunan yün ve kıllardan arındırılmasına kılları giderici kireçlik; kürklü derilerde ise zayıf yün ve kılların uzaklaştırarak esas kürk kısmını sağlamlaştırmak amacı ile yapılan işleme kıl koruyucu kireçlik denir.

Tola hataları

Ham deride oluşan hataların çoğu kılların deriden uzaklaştırılması sonucunda fark edilir

Kireçlikte Oluşan Tola Hatalar

Kireç Lekeleri: Tola kirecin karbondioksit ile birleşerek kalsiyum karbonata dönüşmesi ve derinin sırça tabakasında kristaller şeklinde hapsedilmesiyle oluşur. Kalsiyum kristalleri sırça dokuyu zorlayarak birbirinden ayırmaya çalışırlar. Bu nedenle sırça tabakasında ince fibriller zorlanarak zedelenir ve kalsiyum kristalleri buralara yerleşerek bu kısımlardaki sırçayı pürüzlü hale getirirler.

Kireç lekeleri kılları giderilmiş derilerin dolapların uzun süre hareketsiz olarak beklemesi sonucunda dışarıda kalan derilerde görülürler. Ayrıca dışarıya alınan tolaların sehpa üzerinde açık bir şekilde bekletilmesi sonucunda oluşurlar. Diğer bir nedende suda bulunan karbondioksitin kireç lekelerinin oluşmasına neden olabilir.

Çözüm: Tolalar dolaplarda flotte içerisinde uzun süre bekletilmemelidir.

Ayrıca dolaptan alınan tolalar sehparın üzerine et tarafı üste gelecek şekilde konmalı veya üst tarafı bir folyo ile örtülmelidir. Belki bu lekeler üretimin diğer aşamalarında giderilebilir. Ancak sırçada bıraktığı pürüzlü görünümü düzeltmek mümkün değildir.

Sülfür ve Demir Lekeleri: Deri üzerinde uzaktan bakıldığında siyah görünen ancak yakından bakıldığında yeşil olan lekelerdir. Çok koyu görümlü olanlar derinin iç kısmına kadar işlemişlerdir. Bu lekeler sebepleri deride bulunan kan lekelerinden, taşıma esnasında kullanılan taşıma araçlarından, demir tabaklamadan, deriye bulaşan demir parçacıklarından veya kuvvetlendirici olarak kullanılan maddelerdeki kükürttten oluşabilir. Önceden fark edilebilirse bu lekeler kireç giderme esnasında giderilebilir.

Deri Ağırlığı

Deri, ön yumuşatmadan veya esas yumuşatmadan sonra etlenecek ise, kireçlikten sonra tartılır ve elde edilen ağırlık sonraki işlemlerde tabaklama dâhil temel ölçü olarak kullanılır.

Eğer kireçlemeden sonra etleme ve muhtemelen yarma işlemi uygulanacaksa yumuşatma ve kireçleme reçeteleri için tuzlu ağırlık esas alınır.

Kireç gidermeden tabaklamaya kadar olan işlemlerde etlenmiş ve yarılmış deri malzemelerinin ağırlığı yani tola ağırlığı temel ölçü olarak alınır.

Deri Yıkama dolabı

Boyama ve yağlama dolapları

Püskürterek Deri Boyama

Finisaj yapılmış mamül deriler